ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“:
на годину: . . ф. 12 или 30 дин.
на по године: . ф. 6 или 15 дин.
на четврт године: ф. 3 или $7^1/_2$ дин.

Поједини бројеви стају 10 нов.

ОГЛАСИ
рачунају се 6 нов. од реда ситних слова.
За жиг се плаћа сваки пут 30 нов.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ.

„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
на целом табаку
уторником, четвртком и суботом

Претплата и огласи шаљу се на администрацију, а рукописи
уредништву „Браника“ у Нови Сад.

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући г. А. Пајевића, у дунавској улици.

Рукописи се не враћају.

Број 87. У Новом Саду, у четвртак 29. јула (10. августа) 1893. Год. IX.

Сазив народног цркв. сабора и епископског синода.

Из Карловаца смо добили ову вест: „У овдашњим добро обавештеним круговима се тврди, да је патријарх пријавио *сазив сабора* за средину нашега октобра ове године. Избори би пали месеца септембра. У меродовним круговима се уздају, да ће се на надлежном месту дозволити нов састанак *народно-црквенога сабора*. — Каже се, да је за то време (октобар) пријављен и састанак *епископског синода*.“

*

У тој ствари добили смо из угарске престонице јуче и данас ове телеграфске извештаје:

БУДИМПЕШТА, 26. јула. (Од нашег нарочитог извештача.) Угарској влади стигла је представка патријарха српског Георгија Бранковића, којом се моли највиша дозвола за сазив новога народно-црквенога сабора на јесен, крајем октобра ове године. Патријарх је поднео, вели се, и представку ради састанка епископског синода, који би између других предмета имао обавити избор два епископа. Влада још није одлучила, какво становиште да заузме, али се мисли, да ће се састанак епископског синода без икаквих тешкоћа највише дозволити. Највиша дозвола за сазив новога народно-црквенога сабора по свима изгледима тешко ће се моћи издејствовати за јесење време, јер влада, бар тако изгледа, назире многе тешкоће, које стоје на путу, да се сабор за речено време сазове, ма да се признаје, да има много знатних и главних предмета да се обави. Али свакако месеца августа ће се решити и једно и друго питање.

БУДИМПЕШТА, 27. јула (Од нашег нарочитог извештача.) Од јесењег сазива народно-црквеног сабора тешко да ће што бити. Узроке тој вероватности саопштићу писмом.

* * *

Изгледа, да меродавни кругови у Карловцима и Пешти *нису* једног мишљења. Свакако морамо причекати извештај нашег поузданика, а и иначе да се ова важна ствар разбистри.

ПОЛОЖАЈ У ФРАНЦУСКОЈ.

Француска република има да издржи борбу. Досадашња народна скупштина распуштена је и одређени су нови избори. Републиканска већина, која је збуњена, мора да са проређеним редовима уђе у изборну борбу. Толике неприлике сломиле јој снагу, а особито је панамска афера најбоље главе те странке оборила на земљу. Скоро није ни једна владајућа странка у тако несретним приликама ушла у изборну борбу као сад републиканска већина.

Па ни то није доста. Пошто је народна скупштина већ распуштена, јавља се један нов скандал, који је кадар да обори ауторитет власти. Ових дана изишла је у Паризу једна брошира, коју је написао полицај Дипа. Та брошира страшан је удар за француску републику. Исти полицај имао је задатак да тражи Артона, који је у панамској афери највише помешан био, али је благовремено утекао, те га је париска полиција вијала по Европи, но га није могла да ухвати. Дипа сад пише *да француске власти нису хтеле или смеле Артона да ухвате* и да је он путовао само да се свету замажу очи. Дипа каже да се он више пута састајао с Артоном, али само да преговара. Каже да су европске полиције добиле навалице рђаву фотографију Артонове личности. Дипа је у новембру по налогу владином био у Лондону. Његов је задатак био, да испипа од Артона све шта овај зна, да га надзирава, али да спречи, како га не би затворили. Артон је поручио да има понуде од непријатеља републике, али он не ће да изнесе оно што зна, јер не ће да ради против републике. Дипа се заиста и састао с Артоном у Млеткама. Артон је тражио за своје ћутање слободу и сто хиљада франака. Није имао тачан списак свију оних, који су добили мита из панамских новаца, а обрекао је, да ће тај списак уручити само председнику републике. У опште се тако радило да се не ухвати Артон. За те преговоре знали су Рибо и Лубе и они су их водили. Писац те брошире не зна, како су свршени преговори с Артоном, јер се он више није састао с Артоном.

Ова брошира начинила је у Паризу и у целој Француској велику сензацију. Она је пала као бомба пред изборе и кадра је, да републиканској странци још више нашкоди. Не зна се зашто је тај полицајац написао ову броширу и по чијем налогу. На сваки начин да су непријатељи републике и у овом послу умешани. Но то је споредно. Главно је, да ли су наводи у брошири истинити или не. А то ће се пред судом објаснити.

Ако су истинити, онда је поред велике покварености то сведоџба, да су републиканске власти биле у панамској афери изгубиле главу. Министри, који су ставили себи за задатак, да гоне неморал, који су хтели да катонском строгошћу открију све ране, који нису штедили ни своје другове у кабинету, као Фресинеа и Рувијера, — и ти исти министри с једним главним кривцем воде тајне преговоре, у своје дволично држање увлаче и своје потчињене органе и изигравају своје сопствене налоге. Кад би се све ово обистинило, значило би, да у републици ништа није сигурно, чврсто и поуздано. Шта значи овакав рад пред изборе, није тешко погодити. Бирачи, који су с онако тешком сумњом напојени, изгубили би поверење у републику.

Него све ако ови наводи у брошири и нису истинити, нема сумње да ће начинити великог квара. Сумња бачена на плодно земљиште успева, и ма колико да се доцније истином сузбије, тек жаока остане. У овој прилици је још теже, јер се истина тек на суду може испоставити. За то треба времена, међутим ће се с том брошуром донде међу бирачима кортешовати и — успевати. Истина пред судом не ће бити тако брза, колико лаж, која је у брошири нагомилана. За републиканце је ова брошира неприлика све да је на лажи основана.

Рибо је већ изјавио, да је све оно лаж, што је полицај Дипа изнео. Но тешко је сад рећи, ко говори истину. Зло је кад републиканци морају да се бране и од оваког подметања и кад се у опште с оваким оптужбама може изићи, а да дотични не буде општим огорчењем одмах уништен.

Што је до тога дошло, крива је прађашња француска влада, којој је Рибо био председник. Она је требала у панамској афери опрезније поступати. Или је требала штедити државнике, који су у панамској афери помешани били, или је требало властима оставити потпуно одрешене руке, те нека сви кривци дођу пред суд и правда нека немилостиво побеђује. Али прађашњи министри били су Катони с „кратким дисањем“. Испрва су немилостиво напуштали и своје другове, а кад су видели, како скандал расте, они изгубише свест, те су хтели да затрпају скандал, кад је већ доцкан било и кад је то затрпавање шкодило угледу републике.

Неприликом републиканаца користиће се монархисте. Жалост је само што су и монархисте поцепане, те и оне не могу створити јаку скупштинску већину. Напослетку све једно, хоће ли Француска бити република или монархија. Форма државна много не одлучује. Главно је да Француска буде чврста и јака.

Француски углед с поља расте. То се видило и у сијамском питању. Војничка спрема је добра. Још би требало да се унутарње околности консолидују. А баш то није тешко.

Француска треба једног *целог човека*. Она осећа потребу, да с њоме управља јака рука. И док се таки човек не јави, који ће републиканце прикупити и учврстити, донде ће се вијати по политичној позорници величине средњег реда. Срећа ће бити, ако донде монархисте не подигну главу.

Скупштински избори који предстоје, лако могу изненади политички свет.

Црногорска прослава.

Ми ћемо донети опис свечаности првога и другога дана. Овде ћемо да по „Гласу Црногорца“ наведемо неке говоре.

Његова Светлост наследник црногорског престола у „Зетском Дому“ овако је поздравио црногорске госте:

Браћо и Господо!

У име Црне Горе, у име Узвишенога Мога Оца и Господара поздрављам Вас са добродошлицом! — и дозволите ми, да по славјанском обичају, радосно Вам под-

ЛИСТАК

Близанци.

Приповетка Аладара Шарфије.

Древео Арачлија.

Још од педесетих година амо куповао је Матија Борза шишарке из шуме грофова Естерхази. Дрхтала му је рука, те је напустио био своје адвокатско звање, очевидно је дакле било, да се, као што се у околини приповедало, одиста од шишарке обогатио.

Што му је рука увек дрхтала, узрок је ево ово: у буни неки драгунски мајор, који је с војском прокрстарио био село, нађе у кући Борзиној народну заставу, и заповеди војницима, да га бију држаљетом од заставе. Кад је Борза чуо, да му плаче жена, која је баш тада била у благословеном стању, скочи као разјарен лав, али га у то неки драгун тако одалами по лакту, да је обнесвеснуо, и од тог доба му рука дршће непрестано. А сирота жена његова породи се пре времена због силног живчаног потреса и умре јадница при тешком порођају.

Тако Борза остаде удов. Неје дизао парнице, него се затворио од света, док једаред не изненади село гласом, да узима млађу сестру покојне своје жене. Нова жена учинила је у кући његовој прави рај, тако, да је Борза уживао у радости — две своје плаве девојчице, које га измирише са светом. Мало по мало, па је почео ближе припуштати људе. На тужну прошлост опомињаше га само рука, још свеж гроб жене његове и неумитна мржња, којом пуно беше срце његово наспрам драгуна.

Кћери његове: Ема и Ленка делом доказаше, што су у детинству обећавале. Красне су те две девојке биле, да им је лепота била разглашена по свој околини.

— Мислим, Јело — говорио је често жени, — нећеш се млого бочити с девојкама, лако ћеш их се опростити.

И несу дуго чекали, а ево ти Еми просца, некога ишпана; али се девојци некако несу допадале мачје очи младожењине, те му даде кошар. Стари су много нагађали до душе, што га је девојка отправила, али прави узрок не могоше наћи. Ема је била мало чулне природе, а поврх тога и подмукла, чак је и од сестре тајала своју тајну.

Закуцао је на врата и други просилац, перечки солгабиров, али и овај прође као и први. Ово већ ражљути старога, те ти узе ћерку преда се.

— Шта бираш? Кога чекаш? Мислиш, доћи ће ваљда спахија да те проси? . . . С отих неколико хиљада тек не можеш живети, што ћемо вам после смрти оставити...

Ема упорно диже главу на ту опомену.

— Кад дође онај, кога чекам, а тај ће доћи, за тог ћу поћи. Нећу себе да унесрећим ни за очину љубав!

Чекала је Лоошког Перу, који их наскоро посети.

Тог лета дођоше кући лепа деца Лоошкова. Пера је добио службу код суседних Уелских грофова, а Паја код Естерхазија. Младићи су били близанци, па су са свим слични били. Чак и онај црни младеж једнако се црнио на бради њиховој. Тако су били налик један на другог, да је тешко било изнаћи у школи, ко је учинио преступ, а обадвојица су била оличена разузданост. Господа професори су тако решили Гордијев чвор, што су обојицу затварали. Кривац је тако зацело добио казну. Паја се само у том разликовао од Пере, што никад није учио, него је увек одговарао на „бугере“, по том си га могао познати. Али и то је дотле трајало, док није Пера почео у место брата одговарати. Из почетка им је и глас био једнак, тек тамо доцније добије Пера звонак баритон. И, што неје реткост, још и данас лудују један за другим. Сваки види себе у другом.

Пошто свршише шумарску академију и добро се извецбаше, тако изађоше стасити момци, да су девојачке мамице све у њих гледале, кад су после дилетантске представе играли са Борзиним ћеркама. Кад је био одмор, поверљиво су се с њима разговарали, а кад су у игри један до другог дошли, тако су се значајно погледали, као да су очима хтели један другом показати, како се у један исти мах распламтела љубав у срцима им.

Пери се и пре тога допала Ема, лепота њена са свим га је занела. А и у девојке би срце јаче закуцало, кад би ју загрлио витешки момак и шапутао јој у ухо слатке речи све до зоре. Кад су се растали, добио је Пера слободу и у кућу долазити.

На дан св. Силвестра верио се Пера с Емом. Паја је морао још чекати. Ленци, у коју се он загледао, обећала је мати дугу хаљину тек о сватовима сестриним.

У пролеће одреди гроф, да Пера иде у доњи крај грофовства и да тамо остане четир месеца. Како се тешко растао од своје веренице, као да је напред знао да је на вечито,

У то се некако десише избори посланика. Догађали се неки изгреди, те послаше општини на врат компанију драгуна. Близу Борзине куће становао је леп неки лаћман, који се страсно заљуби у Ему. Борза је међутим одмах показао лаћману врата — разуме се из старе мржње на драгуне — чим се овај усудио посетити их. Овај се витез због тога страшно нашао увређен, те се заклео да ће се барем осветити адвокату, кад га већ због кљакавости није могао позвати на двобој. Дотле се улагивао и улагивао Еми на нисконом прошћу — дабогме да то стари несу знали — док неје завртио мозак и тако страсне девојке. Тако да, кад га преместише, нестаде једног лепог јутра и невесте, којој је — као што то обично бива — обећао, да ће ју узети.

Освета се лаћманова испунила, и погодила је јадног Борзу посред срца жива; без и једне речи се срозао јадник са столице, ударен капљом, кад чу за ову срамоту. Недељама се борио са смрћу, која га ипак не покоси; лице му охрануло, а језик му

несем знамење нашег гостопримства — хлеб и со. —

Примите га, Господо, са онаком усрдношћу с каквом Вам га љубављу Црна Гора преко мене пружа!

Сви, синови просвијећених и сретњих земаља, сабрасте се овдје у кршну нашу престоницу, у часу кад навршетком четири стотине година од постанка славјанске печатње на Ободу — ми Црногорци одајемо с највећим пијететом благодарност светом спомену зетских Господара Ивана Црнојевића и Његова сина Ђорђа, који у најстрашнијим часовима живота српскога народа запалише свијећу књигом на осирећелом олтару наше народности и православља.

Надмоћије источне силе сатрије то наше културно средство, јер слова ободске печатње не служише више на распрострањење ријечи Божије, православне вјере, просвјете и науке, но пригнани у овај крш служише у љутој невољи за куршуме цефердара нашијех отаца. Али ако је цијељ тијех слова силом околностих промашена била, куршуми од њих саливени нијесу промашили, но су помогли очувати ковчег *непрекидне српске самосталности.*

Иванова држава — и сужена — и скраћена остаде до дана данашњег *свето хранило* — знамења Душановијех и Лазаревијех, која унесе из зетске равнице витешка Иванова десница у ове горе. Кроз тешке и крваве, не дане, не године, но вјекове додавала их је рука руци — све док тому назад двјеста година *свети завјети ти*, не дођоше у руке Мога Дома, и они су данас спашени и свето очувани храброшћу и самопрегорјевањем витезова црногорскијех.

Иванову јуначку државу и завјештаје наслиједи Моја Кућа, те по томе данас, с мојијем Оцем, најближе стојећи Књазу Ивану Црнојевићу, отварам у овом сјајном скупу, Браћо и Господо, свечаност прославе четиристогодишњице прве српско-славјанске на Ободу печатње.

Листови светог Еванђеља и другијех књига ту печатаних, нешто временом уништени, нешто у муку за фишеке употребљени, нестадоше; само једну књигу из ободске штампарије — „Октоих“ — у стању смо изнијети Вам данас пред очи. Кад је видите, Браћо и Господо, ја сам увјерен да ћете се мислима повратит на *дуги низ година, на мучна и тешка уминула времена, патње*, и неброј зала, кроз која се моје драго отечество, руковођено домољубљем и слашћу слободе, промицало.

Замислићете без сујме и то, на који би ступањ просвете данас био српски народ, да му се мирно било развијати. Иза тога, бојим се, наметнуће вам се и *зебња*, кад видите наша скромна средства, да ли ћемо икад достићи сретње народе — далеко у просвети и знању од нас одмакнуте! Али Бог је велик! а сад захвалећи благотворном миру *омладина ће црногорска с нама* на чело с најврућом вољом и одушевљењем прегнути, похитати, да живо крочи просвјети и науци.

Урођеној ратоборној нарави нашој неће то сметати опет, да вазда останемо под чаром пјесме, вила, гусала и звекета оружја; — јер кад би друкчије било, огријешили се бисмо о аманете мученика Црногорца, судбом постављена на погону Истока и Запада, за дуго и дуго усамљена у вјековнијем борбама.

За жртве, муке и претрпјеле невоље имао је Црногорац награду у очуваној светој вјери и златној слободи; а љубав и саучешће драге му славјанске браће — у дане искушења тјешили су га; као што се данас наша срца с радошћу напајају, што уз симпатично саучешће просвјећене Јевропе скоро са сваког славјанског краја долећесте на ово наше скромно просветно славље.

За то вас опет радосно поздрављам: добро нам дошли и живили мили Гости наши!

* * *

При свечаности првога дана у осам сати у јутру пре свега примао је књаз Никола депутације разних друштава.

Од стране „Матице Српске“ том приликом поздравио је књаза др. Ђорђе Дера.

После благодарења тога дана књаз окружен светлом породицом својом примао је честитања. Том приликом у име Срба из Угарске, гостију ове свечаности поздравио је књаза др. Илија Вучетић

*

На свечаном ручку пале су лепе здравице. Ми ћемо неке навести за сад по „Гласу Црногорца“; доносимо оно, што се нас најближе тиче:

Дигао се г. проф. Ф. Ковачевић и овако напио Матици српској:

Браћо и Господо!

Међу многобројним представницима српскога народа и осталих страна свијета, који својим присуством увеличавају ову свесрпску нашу прославу, мило нам је видјети и лијепу киту дичне наше браће Војвођана. Потежност којом су похитали на ову епохалну славу, потврђује и овом приликом ону њихову вазданњу душевну заједницу, коју увијек њиве и подржавају са свијема гранама разсутога царства Душановога. Увјерени да су просвјета и култура услови који зајемчују у свакоме погледу народни опстанак — браћа Војвођани, нијесу никада пожалили ни муке ни труда само да побуде младе Србадије вољу за радом на пољу народне просвјете. Тај њихов труд и мука овјенчани су сјајним успјехом. Са својом Матицом успостављеном својским заузимањем њихових Срба првака, а озареном Божјим благословом из српских цркава и манастира — узорити Војвођани постали су огњиште новога просвјетно-културнога српскога покрета и напретка. Војвођани су колијевка оних многих наших књижевних великана с којима можемо слободно ученоме свијету у очи погледати; Матица је красни уљаник, откле браћа Војвођани црпе они слатки мед, који тако брижљиво уносе у општу нашу српску књижевну кошницу. За то и дижем, браћо и господо, ову чашу у здравље те љупке наше браће и узвишеног њиховог просвјетног храма.

Живјела Матица Српска!

Живјела браћа Војвођани!

У томе се довезе у колима Његово Височанство Господар Књаз Никола и гости већ у најбољем расположењу дочекаше Га неописанијем одушевљем, које је тада врхунац постигло. Њ. В. Господар обишао је у томе заносном моменту трпезе и поједине госте милостиво ословио. Кад је Њ. В. Господар сио до Њ. С. Престолонашљедника, г. др. Илија Вучетић овако је одговорио на здравицу намијењену Матици Српској:

Ваше Височанство!

Допустите ми, Ваше Височанство, да се само у неколико речи захвалим на здравици, која је мало час напијева нама Србима из Угарске или — као што врло штовани г. наздрављач рече — из некадање војводине, а нарочито нашем књижевном друштву „Матици Српској.“

Ми славимо овде данас четиристогодишњицу од онога дана, како је прва српска штампарија у нашој јуначкој, поносној и дичној Црној Гори основана. Ово није слава само црногорска, него је то слава српска, шта више свесловенска, јер је то била у цијелом Славенству прва штампарија, што је прије четиристотине година подигнута. Но и ако је данашња слава подједнако слава свију нас Срба, гдјегод нас има, ипак има нека нарочита духовна свеза, неко особито духовно сродство између данашње славе и „Матице Српске.“

Штампарија, која је пре четиристотине година у оним по цео српски народ тешким приликама основана, била је прва, а за дуго вријеме и једина српска штампарија, којој је била циљ, да послужи као средство за ширење српске књиге и просвете по цијелом народу српском. У тој истој цијељи, да распростире и шири књигу и просвјету по народу српском, установљена је прије шесдесет и седам година „Матица Српска,“ те је и она била прво, а за дуго вријеме у једино књижевно друштво српско, које је ширило књигу и просвјету по цијеломе српскоме народу „од Пеште даж' до Черне Горе.“ Ми имамо истина данас, на радост, на све стране много штампарија и више књижевних друштава, која лијепо и успјешно врше свој племенити задатак; али да између данашње славе и „Матице Српске“ постоји неко нарочито духовно сродство на пољу књижевности и просвјете српске, то се не да опорећи, и то смо ми потврдили и доласком на ову свечаност којом се прославља културни напредак не само српски и словенски, него и опште човјечански.

Благодарећи дакле од свег срца на напијеној нам здравици; подижем ову чашу у славу и здравље Вашем Височанству, као узвишеном пјеснику и књижевнику српском, и као представнику оне духовне свезе, која на пољу књижевности и просвјете између цијелог српског народа на све стране постоји. Живио!

Његово Височанство изволило је најмилостивије примити ову здравицу и кућати се чашом са г. Вучетићем.“

Политички преглед.

— **Грађански брак**. Из Ишла јављају будимпештанским листовима, да је гроф Људевит Тиса, министар око краљеве особе, поднео краљу Фрањи Јосифу I. предлог угарске владе *о грађанском браку* и да је краљ дао претходну дозволу, да се исти предлог може изнети пред заступничку кућу, кад се ова на јесен састане. Један мађарски опозицијони лист (који је Апоњијеве боје) доноси у свом броју од уторника, 8. авг. о. г., поводом тога уводни чланак под насловом „Криза“, у којем тврди, да је гроф Тиса понео са собом у Ишл осим зак. предлога и готов указ, *којим би се наредио распуст сабора и нови избори*, ако би круна сумњала у осећаје већине народа у погледу црквено-политичког програма. Колико је у овој вести истине, то остављамо мађарском листу да докаже; он пише онако, како годи њему и племенитој глави му, Апоњију.

— **Српске финансије**. Приликом расправе новог зајма у српској народној скупштини напредњаци су жестоко устали против истог, јер се њиме Србија поново задужива са 22 милијона динара. Особито је бивши министар финансија *Вукашин Петровић* изнео врло јадну слику данашњих српских финансија. У свом говору рекао је, да радикали не умеју да створе нове изворе за приход, него текуће издатке покривају новим зајмовима, као што је и овај нови од 18 мил. дин. Од г. 1887. направиле су радикалне владе 116,666.550 дин. дуга, од којега је до 80,000.000 дин. употребљено за редовне издатке у прорачуну. Од 20. децембра 1887. год. тражи г. др. Вујић сада већ по четврти пут зајам за консолидовање висећег дуга. Али тај дуг до данас не само да није консолидован, него износи близу 40 милијона. По том се види, да нови зајам неће дотећи да се покрије тај дуг те с тога овај зајам већ инволвира у себи нов зајам. И тако ће то ићи све даље и даље, док лакоумност и неспособност не буду главна обележја српске финансијалне политике. За тим је В. Петровић доказао Вујићу, да је износио криве закључне рачуне. Свој говор, који се одликовао стручношћу и темељним разумевањем ствари, завршио је Петровић тврдњом, да је главни извор злу у неисказаном нереду, што влада у финансијском руковању и раду, па онда и у том, што се до сада о подизању народне економије и финансијалне способности у Србији само фразирало, а ни једна радикална влада није у том погледу управо ништа учинила.

— **Чески сабор** по свој прилици да ће ове године бити још једном сазван. „Конзерв. Кор.“ дознаје, да ће се пред сабор у овој сесији изнети још једаред предлог о устројењу окружног суда у Трутнову и да ће се исти сабор поново позвати, да даде своје мишљење о истом предлогу.

— **„Немачка и Енглеска“**. Под тим насловом доноси знаменити монаковски лист „Allgemeine Zeitung“ чланак, у којем са свим као и „Хамб. Нахр.“ говори о одношају између те две велесиле. „Allg. Ztg.“ на свршетку чланка сасвим понавља и потврђује тврдњу Бисмаркова органа, *да између Италије и Русије постоји тајни уговор* па вели: Тај уговор осигурава Италији при сваком конфликту с Француском добре услуге Русије (?) а

неје више говорио, већ блебетао. Само је хујало нешто као преслица, али ни једне му неси могао из уста разумети. Коса му оседела и замршено пала на изнакаређено лице, и тако је ходао по башти тресући главом, као краљ Лир у пустињи, кад га кћери одгоните. Паја, који се инстинктивно повукао био од Ленке после оног догађаја, наишао га је једном, кад је са сабљом у руци тражио драгуна и као луд човек кричао под белим брезовим дрвећем. Проклињао је кћер своју!... Смиловао се на њ и одвео га је кући; сажалио се и на уплакану другу кћер његову, која нимало неје била крива, што Перу осрамотише. И тако почеше изнова, што и досад: састајали су се и опет онде на крај баште.

Борза је био дао на овогодишњу шишарку пишманлука, те би зацело штетовао, да одустане од купљења. За то су Лоошкова деца на се узели бригу око купљења шишарке.

Већ су у велико купили шишарку, али Паја при свем том неје пропустио, а да не оде мало до Ленке, кад се сутон почне хватати.

Било је жестоко летње по-подне. Са потмулим ритмичким клопарањем воденице умешало се и клицање веселе деце, која се играше ту на обали Битвиној, и хваташе пуноглавце у плиткој води.

Ленка се налактила као обично на камену ограду и гледала онамо према шуми. Несносно чекање прекраћивала је слатким тренуцима у маштању. Наједаред искочи из јовљака прилика нека еластична хода и јурећи удараше преко бразде од мухари. Ленка намести ружу у коси и поче се смешкати. Разговарали су се под лиснатом тополом, који их сакри од радозналих очију.

— Ала имате дивну ружу, Ленка, дајте ју мени!

Девојка не рече ништа, већ извуче из косе цвет и пружи му га, а Паја примаче устима ту руку, која му је пружила ружу.

— А кад бих ја и ово молио поред руже?..

Ленки удари крв у лице. Ћутала је и поглед упрла у земљу. Паја је осетио, како јој дршће нежна ручица, коју девојче није натраг тргло, већ му пружило било и другу.

— Волим Вас, Ленка...

Вращи на тополи ударише у велику грају, те им се шапат скоро изгубио, али је ипак узбуђеност девојчина била очевидан одговор у знак одобравања. Паја је задржао и љубио те две ручице, које дрхтаху; на прсту једном имала је Ленка прстен с плавим каменом, а тај прстен донела јој је мати с марија-целске славе.

— Сећате ли се, да сте једном... одавно је томе већ, како сте обећали овај мали прстен оном, ког будете љубили?.. рече Паја, и чисто питаше погледом девојку.

— Не браним, свуците га с руке, Вама ћу га дати...

Кад је звонило јацију Паја се већ био упутио шуми са прстеном на руци, а мирис му ружин напунио груди. Дуго се осртао и из далека је још видео белу мараму, што се лепршала њему у поздрав.

Ленка је после вечере била врло весела и забављала се с охронулим оцем, који се сад ваљда први пут од оног кобног случаја осмехнуо. Кад је месец указао своје бледо лице уђоше унутра и Ленка заспа на белим јастуцима у слатком ђору узајамне љубави. Да је знала, шта ће донети плава зора и освитак дана!

Кад су у околини чули, шта би од Борзе, грабили су шишарку са свију страна онако „из припуста“, докле год Лоошкова деца не одоше са свим у шуму, да чувају. Седели би онда са надзорницима на крају шуме, где су шатор од платна разапели, наложили би ватру па би се играли мало карата, да им време брже прође. И сад су онде, прже сланину. Велико се друштво искупило; суседни шумари донели буренце вина, па су сад у шали и разговору пијуцкали по мало и певали уз вино.

На једаред се чу неки шушањ ту у близини, као да трчи каква дивљач овамо према њима. Паја скочи и зграби оружје, да дочека госта. То беше један од субаша, који се сад тек указа из лишћа.

— Господин-шумаре, велика је невоља, запалили нам лупежи зверињак!... И с отим показа руком онамо за шатор, где се видела скоро читава линија у пурпурној, ватреној боји. Тако је изгледало, као да је рано сунце огрнуло на западу јутарњи свој плашт.

Грофови су се дичили својим зверињаком, те дабогме да се Паја уздрхтао, кад је тај ужас видео. На крају шуме биле су засађене јеле младице; њих су запалили. Што их је год било, сви скочише, оставише шатор и нестадоше у џбуну. Напред Паја, а за тим субаша с пушком у руци. Паја како је пролазио кроз грање, ширио га је рукама, да може проћи, а ово опет у тежњи, да дође на старо своје место, ошину по оку субашу. Субаша диже руку да се одбрани, али у то плану пушка и пуче. Петао од пушке запео је био у грање, те пушка пуче, а после тога Паја страховито јаукну и паде доле под лесков џбун, који га покри својим лишћем. Цео метак заринуо му се у леђа. Кад је Пера стигао, куљала је Паји крв на уста, и копрцао се већ јадник стењући. Однеше га натраг у шатор и положише на земљу. Самртник је до по ноћи нешто шапутао, али му је брат могао разумети само ове две речи:

— Прстен... ружа...

Око по ноћи је већ умрло био и лежао под шатором унакаређена лица од препаћених мука. А Ленка је међу тим слатко сањала о срећи, о љубави!...

Пера је видео на брату ружу, па ју је познао. Оваке руже цветају само у башти код Борзиних. Метнуо ју је у воду, где већ изнемогли цвет усиса у се живота и освежи се. Мали прстен с плавим каменом, исти као и његов, светлио се на укоченом прсту самртниковом. Неко се време борио у себи, кад је додирнуо хладну руку, али је после ипак скинуо с руке спомен и однео га девојци.

Ленка је сутра дан плела венац од јоргована и од пупољака да га положи на драганов мртвачки сандук. Цвеће, које јој је лежало у крилу, било је мокро од суза, које јој низ лице тецијаху... Кад је ушла ка старима, тако је била бледа, баш

Италија за то има да подупире Русију у источној политици; Италија је пристала на овај уговор с тога, што се уверила, да се од Енглеске нема надати брзој помоћи у случају француског нападаја. Краљ Умберто недавно није се одазвао позиву, да иде у Енглеску, да не би изгледао нелојалан према петроградском двору и што се Италија на Енглеску ипак не може ослонити. Тај успех руске дипломатије има се приписати г. Влангалију, посланику руском у Риму. Ваља само да се сетимо посете Гирса у Монци. „По нашем знању", завршује монаковски лист, „постоје између Русије у Италије они добри и поверљиви одношаји, које ми желимо за Немачку и Русију, и то особито с тога, што ми у рачуну Немачке не можемо ставити Енглеску као потпун фактор." — Ми не верујемо, да би се Русија упустила у *тајне* преговоре са ма којом силом из тројног савеза, а против Француске, али свакако је значајно признање једног тако угледног листа, као што је „Allg. Ztg.", да се Италија, па дакле и тројни савез, не може ослонити у случају нужде на Енглеску.

— **Италија**. Чувени иредентиста *Имбријани* изабран је у Корату за заступника у италијанској комори. Имбријани је права мука за Болитија и његов кабинет а и тројни савез, који он и његови једномишљеници сваком приликом нападају.

— **Прилике у Француској.** Француска република стоји пред изборима за комору, а у јавном животу француском достижу сензацијоне афере једна другу. Пресудом над панамским кривцима ова гадна афера још није завршена, јер је сад издао полицијски агент *Дипа* броширу, у којој износи, за што Артон, позната личност из панамске афере и друг барона Ренака и К. Херца, није до сада ухапшен. Дипа вели: зато, што влада (Лубе и Рибо) није хтела, да се он ухапси. Дипа је био један од оне двојице тајних полицаја, који су гонили Артона и он вели, да је и опис лика Артонова био хотимице лажан. Не зна се да ли је ово акт освете оптуженог полицајца, или је то каква ујдурма које странке пред изборе. Бивши министри Лубе, Рибо, Буржоа и Рикар, који се гадно нападају у брошири, тужиће Дипаса те ће тако бити још једна шкандалозна парница, а тек што је завршена једна: против кривотворитеља докумената Нортона и Дикреа, која се завршила осудом обојице. *Рибо* је брзојавно изјавио, да је оно место у брошири, што се односи на њега лажно и да је он готов дати објашњења.

— **Социјалистички збор у Цириху.** Социјалисте а и анархисте из целе Европе искупиле се у Цириху, да већају о друштвеним питањима и начину, како би се иста могла најбоље решити. На дневни ред истакнуто је између осталог на жељу румунских изасланика и аграрно питање, дневни рад од 8 часова и др.

Прва седница овог конгреса, на који су много полагали, завршила се — тучом, која је настала кад је конгрес решио да се искључе са збора анархисте и независњаци. Председавао је немачки социјалиста *Сингер*. Немац Бебел је жестоко напао на анархисте и поднео предлог да се искључе, који је конгрес и усвојио. Један делегирац је рањен у тучи с анархистама.

Новости из места
и из народа.

Нови Сад, 28. јула 1893.

— **Школски Савет**. Школски Савет ће држати своју седницу сутра у Карловцима.

— **Лажне педесетице**. Ради опомене нашем свету доносимо ову белешку: Јуче је један овдашњи трговац добио од некога странца, који је нешто у дућану му пазарио, *лажну педесетицу* и не опазивши да је кривотворена размене ју вративши му кусур од 45 фор. у здравим банкама. Тек доцније је приметио да је преварен, те случај овај пријавио вар. капетанији и депоновао фаличну банку. Исти се случај десио ових дана и у Темишвару. Фалзификат је на нешто крућој хартији и у мађарском тексту има у првоме реду уместо речи „ezen" погрешно штампано „ezon", а у тексту доле у левом углу стоји на два места уместо мађарскога N нешто као српско И.

Добро је дакле да сваки на то пази, да не би био оштећен.

— Пишу нам из **Панчева**: „Добар део српског становништва у Панчеву састоји се из занатлија, које су до сада врло мало радиле на међусобном удружењу. Но пре десетак дана наших неколико младих Срба заказаше збор, на којем би се договорили, како да се оснује српска добротворна занатлијска задруга. Збор је био врло лепо посећен: видело се да наше занатлије имају и воље и снаге, да се така задруга оснује; изабрати су часници од којих се надамо, да ће што пре учинити све, што треба па да занатлијска Задруга ступи што пре у живот, те да отпочне свој благодатни рад као и сестре јој у Вел. Кикинди, Вел. Бечкереку, Вршцу и другим српским местима. У исто време закључено је, да се 20. августа о. г. одржи забава у корист те српске занатлијске задруге. Основано је такођер и српско занатлијско певачко друштво, које ће при поменутој забави суделовати. Коровођа овом друштву биће г. Мита Топаловић, који се из српског родољубља бесплатно примио коровођства. Г. Топаловић је довољна гаранција, да ће ово друштво напредовати и успешно вршити свој задатак. Уважени и родољубиви председник наше црквене општине обећао је, да ће набавити све ствари, нужне за оснивање задруге и пев. друштва. Ко зна, шта вреде певачка друштва Србину, тај ће радосно поздравити занат. пев. друштво у Панчеву, јер ће се у њему наша занатлијска омладина моћи загревати и одушевљавати нашим лепим песмама. С тога све наше занатлије, надамо се, да ће својски пригрлити и ово певачко друштво и задругу те тиме показати да су свесни свог позива и достојни синови свога народа."

— Пишу нам из **Чакова**: „Удовица некадањег трговца чаковачког Јована Дајевића, Емилија Дајевићка, која је 27. јуна о. г. преминула, сетила се на самртној постељи просветних тежња свога народа, те је у својој последњој опоруци из свога лепог имања оставила 400 ф. срп. нар. позоришту у Н. Саду, 300 ф. срп. школском фонду у Чакову и 200 ф. ради набавке одела и учила сиромашној деци, при овдашњој срп. вероисповедној школи. Честита покојница заслужила је, да јој се и на овом месту изрече срдачна српска захвала. Евала честитој Српкињи, вечна јој успомена у народу, којег је цели и намере схватила! — Код овдашњег завода за штедњу и предујам, у којем Срби при управи апсолутну већину сачињавају, попуниће се 15—20. августа п. р. место књиговође са обвезом, да изабрани књиговођа своје место 1. септембра п. р. наступити има. Плата је 600 фор. годишње са основаним изгледом на повишицу за кратко време. Срби, који сте у конторској струци образовани, и вични немачком и мацарском језику, компетујте! — 25. Јула п. старом кал. отвара се нова жељезничка пруга Жебељ-Чаково, која ће се по свој прилици преко Гилада, Банлока, Тођира, Ђира, Српске Боке и Јарковца код Уздина, свезати са Панчевачко-Бечкеречком линијом. За српски живаљ чаковачки, који се из трговаца и занатлија састоји, наступају нови економско-привредни одношаји. Дај боже да се разумемо и да схватимо наш положај у новој ери, те да тиме одолемо новој навали туђинских елемената!"

— **Путовање краља Александра I.** Као што „Мале Новине" јављају, српски краљ ће око 15. августа о. г. кренути се па пут по унутрашњости Србије. Најпре ће посетити Ваљево и Ужице. Подробни програм овог путовања краља српског израдиће министар комуникације Станковић.

— **Испити у српским школама скопљанске епархије у отоманској царевини**. „Српска Застава" доноси ово: „Ове године од 20. јуна отпочети су испити у српским школама у отоманској царевини и до 6. јула свршени су. На испитима је присуствовао готово свуда митрополит скопљански г. Методије са окружним протама и многим свештеницима; од стране царске власти био је на свима испитима царски комесар и све часништо меџлиса и беледија. На свима испитима показан је врло добар и одличан успех и са врло великом похвалом од стране царскога комесара и власти царске. У Куманову је испит свршен 4. јула. И на томе испиту су била горња господа присутна. После свршенога испита управитељ је школе у дугачком и китњастом свом говору објаснио значај и постанак српске школе у Куманову. Том приликом је изразио захвалност свега српскога народа у кумановском окр. Његовом Величанству Султану Абдулу Хамиду Хану II. *и позвао српски народ да му буде веран и захвалан као своме господару и цару*. Говор је управников пропраћен са *„живео Цар наш"*. После говора ученици су отпевали Султанову химну на турском и српском језику. Народ овамо због слободе у својим школама веома је задовољан и симпатише према Њ. В. Султану, а благодаран је и овамошњим властима."

— **Одликовање**. Његово Величанство султан Абдул Хамид II. одликовао је војводу *Илију Пламенца*, ратног министра црногорског, првим степеном реда „Османлије".

Новости са стране.

— **Адреса слов. добротворног друштва у Петрограду**. Словачке „Národnie Noviny" пишу ово: „Ческа Политика" јавља, да је поменуто друштво поводом Коларове стогодишњице послало у Турч. Св. Мартин адресу, написану на пергаменту. И ми смо чули о том, али поменута адреса нам још није дошла до руку. Где је она? По „Ч. П." гласи та адреса овако: „Поздрављамо Словаке и Словене, искупљене у Турч. Св. Мартину на прослави стогодишњице рођења песника „Slávy Dcery", апостола словенске узајмности, Јана Колара. Слов. добротворно друштво у Петрограду гаји жарку жељу, да Словенство и у будуће даје таквих славних мужева, као што су Колар, Шафарик, Кузмани, Штур, Хоџа, Хурбан и као што су они одневали школу садашњих словенских првака. Св. Мартин нека буде Назаретом свесловенства, као што Мошовци беху његовим Витлејемом. Дух Коларов на западу, а дух његове млађег брата Хомјакова на истоку нека крепи нас и вас на удружену службу у корист и напредак словачке браће!"

— **Отварање коринтског канала**. Пројект, који је занимао још енжењере старога века, за доба Александра Великог, сретно је сада извршен. Коринтски истам је прокопан, те бродови, који плове из Јадранског у Јегејско море или обратно, неће морати од сада пловити око Мореје, него много краћим путем кроз коринтски канал. Овај канал је створио генерал *Тир*, пошто је савладао велике тешкоће. Канал је отворен и предан промету 26. јулија (7. авг.) о. г. При отварању присуствовали су грчки краљ Ђорђе, сви министри, председник друштва, које је водило прокопавање, Лингрос, и многи грчки великодостојници. Прва је прошла каналом грчка краљевска јахта „Сфактерија", на којој беху краљ и краљица, престолонаследнички пар, генерал Тир, министри и дипломатски кор. За „Сфактеријом" ишла су четири грчка торпедна брода, четир руска и један енглески ратни брод. Са обе обале канала виле се заставе свих европских држава. — Коринтски канал је дугачак 73 километра, а широк је 22 метра. Радили су на каналу понајвише Јермени, Италијанци, Црногорци и Грци; свега 1700—1800. Коринтским каналом ће се на путу из Трста у Цариград уштедети пуна 24 часа, што је особито за трговачки свет знатна добит.

— **4796 уводних чланака** написао је до сада *Александар Хегедиш*, изврсни публициста и политичар мађарски, који је сада прославио 25-годишњицу свог јавног рада. Пре 25 година написао је први чланак у Јокзјеву листу „Хон"-у и од то доба непрестано је писао у „Хон"-у и „Немзету". Осим публицистичког рада развио је Хегедиш живу делатност као посланик, као референт финансијског одбора и као делегат. Кад се узме просечно, Хегедиш је написао сваке недеље 4 чланка.

— **Рударски страјк у Енглеској**. Радничко питање у Енглеској постаје све заплетеније услед страјкова различитих фабричких радника, али најзамашнији је по својим последицама страјк рудара у угљеним мајданима енглеским, јер је рад обуставило до 200.000 рудара. Они су незадовољни са наплатом, коју им дају власници рудника и захтевају да им се иста подигне са 25%. Неки су власници морали попустити захтевима рударским и као што „Стандард" јавља, то су учинили власници рудника у Велсу и Монмауту. На против у грофовијама Тајфу и Киоросу обуставили су рад по угљеним мајданима 7000 рудара.

— **Страховит злочин**. „Руске Вједомости" јављају: Ових дана нађени су трагови страховитог убијства, на станици Бресту на варшавској жељезници. Теретним возом бр. 33. дошао је из Москве у Брест и један повећи сандук, који привремено буде смештен у пртљажницу, док не дође адресант, на кога је био упућен. Неколико дана после тога, поче се осећати ужасан смрад у пртљажници, и примети се где из сандука цури мрка течност. Услед тога станична полиција отвори сандук. У сандуку нађу само корпу и у корпи женски леш покривен кошуљом. Леш, који је већ био почео у велико трулети, био је најпре увијен у мушему па после у вуневу материју, и тако стрпан у корпу. Леш је био без главе и врата, Трагањем се до сад постигло ово: Леш је предат 2-ог јула на московској станици брестске жељезнице. Сандук је био тежак 4 пуда и 24 фунте, добио је број 4374/1600 и био декларирана као „покућанство". Као пошиљач забележен је неки Васиљев. Пошто је кошуља, којом је леш био покривен, од финог платна, мисли се да је жртва из бољих друштвених кругова. Лекарским је прегледом констатовано, да је жртва имала 25—30 година, била је снажног састава два аршина велика, и глава, која је такође нађена у сандуку, покривена је дугим, смеђим власима. Врат је пак до саме кичме пресечен оштрим оруђем. Лице је ужасно онакажено: горњи су делови оба образа одвојени, тако да се црте лица не могу распознати; услед трулења очи су исцуриле; само су још сасвим интактни бели здрави зуби. Леш је био у кошуљи од танког холандског платна с огрлицом и чипкама; на ногама обичне кончане чарапе, везене црвеним тракама. На кошуљи није било никаква знака. Пошто су контуре лица савршено онакажене, сматрало се да је излишно да се убијена фотографише.

НОВИЈЕ.

БЕЧ, 27. јулија. Царским указом постављен је за привременог вршиоца дужности ратног министра фелдцајгмајстор *барон Рудолф Меркл*. Мисли се, да ће он постати ратним министром. „W. Allg. Ztg." доноси вест, да ће наследник Бауеров бити *принц Рудолф Лоиковиц*, будимпештански корски заповедник. — „Преса" дознаје, да ће се државни сабор састати почетком октобра о. г.

БЕОГРАД, 27. јулија. Говори се, да је истражни одбор решио, да се четворица оптужених министара ставе у истражни затвор. Министарство Докићево је против тога, и један део његов као да намерава, да од тога начини кабинетско питање. — Мин. савет је решио, да се у Старој Србији оснује још један конзулат, по свој прилици у Пећи.

ТЕЛЕГРАМИ
уредништву „Браника."

СОМБАТХЕЉ, 28. јулија. Сељак Јован Јуд, који је наговорио надничаре Рота и Крауза, да убију његовог таста, осуђен је на вешала, а Рот и Крауз на десетогодишњу робију.

ПАРИЗ. 28 јулија. Гити, чиновник у министарству унутрашњих дела, потврђује приповедање Дипасово, али не допушта да је Дипа добио од владе налог, да Артона не ухапси.

МОНПЕЉЕ, 28. јулија. Овде је њих седам оболело, а троје умрло од колере.

ЦИРИХ, 28. јулија Ноћас одржана анархистичка скупштина закључила је, да сазове засебан, анархистички конгрес за четвртак.

УЕШИНГТН, 28. јулија. Указ председника Сједињених држава, којим отвара конгрес, говори између осталог о судбоносним последицама т. з Шерменове резерве злата у државном благу, јер та резерва умањава државно благо, а повећава резерву страних народа. Стање злата у државном благу је умањено са 132 мил. долара. Указ завршује са прешним позивом на конгрес, да укине Шерменов закон и да се учине мере, како би влада могла без икакве сумње одговорити новчаним обвезама у новцу, који је у свима цивилизованим земљама признат.

Италија за то има да подупире Русију у источној политици; Италија је пристала на овај уговор с тога, што се уверила, да се од Енглеске нема надати брзој помоћи у случају француског нападаја. Краљ Умберто недавно није се одазвао позиву, да иде у Енглеску, да не би изгледао нелојалан према петроградском двору и што се Италија на Енглеску ипак не може ослонити. Тај успех руске дипломатије има се приписати г. Влангалију, посланику руском у Риму. Ваља само да се сетимо посете Гирса у Монци. „По нашем знању", завршује монаковски лист, „постоје између Русије у Италије они добри и поверљиви одношаји, које ми желимо за Немачку и Русију, и то особито с тога, што ми у рачуну Немачке не можемо ставити Енглеску као потпун фактор." — Ми не верујемо, да би се Русија упустила у *тајне* преговоре са ма којом силом из тројног савеза, а против Француске, али свакако је значајно признање једног тако угледног листа, као што је „Allg. Ztg.", да се Италија, па дакле и тројни савез, не може ослонити у случају нужде на Енглеску.

— **Италија**. Чувени иредентиста *Имбријани* изабран је у Корату за заступника у италијанској комори. Имбријани је права мука за Болитија и његов кабинет а и тројни савез, који он и његови једномишљеници сваком приликом нападају.

— **Прилике у Француској.** Француска република стоји пред изборима за комору, а у јавном животу француском достижу сензацијоне афере једна другу. Пресудом над панамским кривцима ова гадна афера још није завршена, јер је сад издао полицијски агент *Дипа* броширу, у којој износи, за што Артон, позната личност из панамске афере и друг барона Ренака и К. Херца, није до сада ухапшен. Дипа вели: зато, што влада (Лубе и Рибо) није хтела, да се он ухапси. Дипа је био један од оне двојице тајних полицаја, који су гонили Артона и он вели, да је и опис лика Артонова био хотимице лажан. Не зна се да ли је ово акт освете оптуженог полицајца, или је то каква ујдурма које странке пред изборе. Бивши министри Лубе, Рибо, Буржоа и Рикар, који се гадно нападају у брошири, тужиће Дипаса те ће тако бити још једна шкандалозна парница, а тек што је завршена једна: против кривотворитеља докумената Нортона и Дикреа, која се завршила осудом обојице. *Рибо* је брзојавно изјавио, да је оно место у брошири, што се односи на њега лажно и да је он готов дати објашњења.

— **Социјалистички збор у Цириху.** Социјалисте а и анархисте из целе Европе искупиле се у Цириху, да већају о друштвеним питањима и начину, како би се иста могла најбоље решити. На дневни ред истакнуто је између осталог на жељу румунских изасланика и аграрно питање, дневни рад од 8 часова и др.

као да је уплела у венац и руже свога лица...

Одједном рупи Пера на врата. Попла шена девојка гледала га је неко време, па онда цикну и полети му у наручја.

— Пајо... та ти си жив!...

Савила му руке око врата, и јецајући љубљаше му бледо лице. Мати је све разумела, а стари, он је само прео језиком — преслицом. — Пера је лако обгрлио збуњено девојче, миловао га по плавој коси и тужно га ослови:

— Нисам, Ленка... ја сам Пера!...

... Кад су мртвачки сандук понели на гробље, неје се видео од силног цвећа...

... Пера је одлазио, да теши бледу девојку, али јој прстен неје повратио. Носио га је на другој руци, а то је и девојци било право. Заједно су ишли на гробље, заједно су плели венац на мали дрвени крст, заједно су и споменка засадили на гробну хумку!... О зимњим вечерима им је много што-шта приповедао стари, али ко би га разумео, кад му језик не говори, већ преде и блебеће, а лице му покрај тога грозно унакарађено било!?... Жена Борзина проли сузе и не мога од жалости више издржати у соби, а млади су још неко време слушали старога, а кад се смркло, тражили су руке једно другога!...

Време је почело лечити заједничку рану. На место откинутих ружа нарасли нови пупољци, а кад дође време, те и споменак изникну на гробу, још живи син Лоошков опет се верио с једном ћерком Борзином — *Ленком!*...

Трговина.

НОВИ САД, 28. јула. (9. августа.) На нашим домаћим пијацама житарским и сад, кад се са свију страна слажу извештаји о рђавој овогодишњој жетви цена шеници стење, и једва најбоље зрно нешто се боље плаћа, исто је тако и са осталим зрнима. И као да ће тако потрајати доклен се не покрене живљи посао на иноземским меродавним пијацама. Тамо је доцне жетва била те се није још радња са раном у поуздану правцу развила, У Будимпешти је шеница са 5 н., зоб 10., јефтинија, јечам се чврсто држи а кукуруз без промене. На нашој пијаци што стигне шенице млинови су купци вољни; цена: по каквоћи 6 ф. 60, 6 ф. 70 и до 6 ф. 80 н. Наполица 6 ф. 60 н. Зоб 7 ф. 20 н, Јечам 5 ф. 70 н., кукуруз 5 ф. 40 н. Све од 100 клг.

*

У БУДИМПЕШТИ 29. јула. (8. августа). Шоница слабо нуђена; ограничена воља за куп; уз дневни промет са 15.000. а. ц. 5—7½ н. цена нижа. Плаћана шеница потиска нова 82. 8 ф. 81·5. 7 ф. 95 н., 80 7. ф. 90 н. 79·5. 7. ф. 90 н. Потиска стара 79·5 8 ф. 25 н., 78·5 7 ф. 20 н., 78. 7 ф. 15 н. Банатска 75. 7 ф. 87½ н. Српска (3300 м. ц.) 44·2. 7 ф. 20 н. Све на три м.

*

Течај вредности и новаца на берзи у Будим-Пешти 28. јула (9. августа.) 1893.

Наполеондори (20 франака) .	9 ф. 85 н.
4% угар. ренте у злату . .	115 ф. 55 н.
4% „ „ „ крунама .	94 ф. 15 н.
Деонице угарске банке . .	337 ф. 20 н.
Деонице аустро-угар. банке.	419 ф. 25 н.
Немачке државе марке . .	61 ф. 15 н.

Огласи.

Е. 997. — I. 192. 2—3

Едикт.

Усљед бракоразводне тужбе Јелене Ристић рођ. Ђукић из Сефкерина против супруга јој Саве Ристића, бившег становника панчевачког, који је незнано куда у свет отишао, овим се Сава Ристић позива, да се за шест месеци овој конзисторији пријави или место свог пребивања означи, јер ће се у противном случају брачни спор овај и без њега по прописима закона решити.

Из седнице епарх. конзисторије у Вршцу 12. (24.) јула 1893. држане.

Е. 640. — I. 96. 2—3

Едикт.

Усљед бракоразводне тужбе Милеве Бошковић рођ. Јовановић из Панчева против супруга јој Стевана Бошковић, бившег становника панчевачког, који је незнано куда у свет отишао, овим се исти Стеван Бошковић позива, да се за шест месеци овој конзисторији пријави, или место свог пребивања означи, јер ће се у противном случају брачни спор овај и без њега по прописима закона решити.

Из седнице епарх. конзисторије у Вршцу 12. (24.) јула 1893. држане.

СТЕЧАЈ. 2—3

На ново установљеном српском вероисповедном забавишту, расписује се стечај на место забавиље. Плата је 300 фор. а вр. слободан стан и огрев. Забавиља мора бити Српкиња православне вере, и ако већ испит за забавиљу имала неби, дужна ће бити исти за две године положити. Изабрана забавиља имаће по потреби и своју помагачицу.

Рок стечају траје до 28. августа (9. септ.) 1893. год.

Из седнице шк. одбора држане у Турији 23. јула 1893.

Јован П. Петровић, перовођа шк. одбора. **Богољуб Јојкић,** председник шк. одбора.

Е. Бр. 91. Ц. О. 1893.

ЗАКУПНА ИЗДАЈА ГОСТИОНЕ.

Вел. кикиндска српска православна црквено школска општина намерна је да своју нову гостиону што је сада зида и која се састоји из простране кафане, велике обедниице велелепне дворнице, мале дворнице, 15 гостинских соба, великог дућана, стана за гостионичара, штала за 40 пари коња, пространих шупа, баште и великог двориштa, а лежи у сред среде вароши — од 1. новембра ове 1893. године рачунајући на 10 година изда под најам.

За усмену дражбу одређује се рок на 5. (17.) август ове 1893. године 10 часова пре подне у писарну црквено општинску а извична цена ће бити 6500 фор. те ће сваки лицитант имати 650 фор. пишманине да положи.

Писмене понуде се имају предати до почетка усмене дражбе и свакој се има приложити биљеговина од 50 н. и пишманина од 650 фор.

Ближе погодбе и планови гостионе могу се у писарни црквене општине у званичне часове сваки дан разгледати.

У Вел. Кикинди, 19 (31) јула 1893.

Паја Влаховић, перовођа. **Др. Живко Богдан,** потпредседник в.-кикиндске срп. прав. црк. шк. општине.

2—3

СТЕЧАЈ.

Овим се расписује стечај на ново установљено место учитељице на четвероразредној женској верозаконској школи у Вел. Средишту.

Са овим местом скопчана је плата од 320 фор. а. вр. које она месечно унапред прима, 40 фор. за држање пофторне школе, 10 фор. у име писарног паушала, ½ ланца пољске баште на коју је учитељица дужна порез и еквивалент плаћати, 4 хвата тврдих дрва, слободан стан са две собе, кујном, шпајзом, подрумом, шупом, шталом и пространом од авлије одељеном баштом.

Изабрана учитељица дужна је, све на основу школског наставног плана одређене предмете деци предавати као и ручни рад и кућарство и с децом св. богослужење похађати.

Оспособљене учитељице, које желе ово место заузети имају своје молбенице са нужним сведоџбама снабевене до 22 августа 1893. црквено-школском одеору поднети.

Приметити се има, да ће изабрана учитељица тек 1. октобоо односно 1. новембра своје место моћи заузети, од којег дана ће јој се и плата упутати.

Из седнице црквено-школског одбора у Вел. Средишту, 11. јула 1893. држане.

2—3 **Црквено школски одбор.**

I. СТ. ФУТОШКА ЗАДРУГА

за међусобно помагање и штедњу

намерава нову кућу у месту подићи ради чега се подузимачи занатлије на одређену *дражбу за мањак* 1. (13.) августа о. год. у 3 сата по подне у задружни локал позивају. Дражбена условија, нацрт и прорачун могу се увек код управитеља задруге увидети.

Стеван Илић управитељ.

2—3

Стечај.

Расписује се стечај на упражњена два учитељска места на вероисповедној српској школи у *Срп. Црњи* (тамишварска епархија).

I. Са овим местом скопчана је плата од 194 фор. годишње, слободан стан у варари, 40 кибли жита, 20 кибли кукуруза, 4 јутра добре ораће земље, на коју учитељ порез уплаћа. Сламе колико нужно буде.

II. Са овим местом скопчана је плата од годишњих 400 ф. у име станарине 50 фор. и сламе колико нужно буде.

Изабратим учитељима у дужност спада, осем школском уредбом прописаних дужности, у цркви за певницом, коју им одбор одреди, појати, а учитељу под I. и децу у појању обучавати.

Молбенице се имају до Велике Госпојине о. г. председништву црк. школ. опћине српскоцрњанске послати.

У *Срп. Црњи* (via Zsombolya) на светог Илију 1893.

Милан Стојановић управитељ. **Вељко Ивин** председник.

2—3

Др. Паја Мартиновић

ОПШТИ И МЕНИЧКИ АДВОКАТ

јавља штованој публици да је своју адвокатску писарницу

У СТ. БЕЧЕЈУ

у својој кући отворио. 2—3

2845 szám
tkv. 1893.

Árverési hirdetmény.

A titeli kir jbiróság mint tkvi hatóság ezennel közhirré teszi, hogy Gerics Alimpia a csatlakozott Likics Novákné és tsai végrehajtatónak Likics Milos úgy is mint kkoru Melania és Száva, továbbá Likics Novák úgy is mint kiskoru Likics Jucza t. és t. gyámja Likics Milicza, Mára és Mácza végrehajtást szenvedők ellen 27 frt 30 kr. illetve 200 frt tőke s jár. iránt folytatott végrehajtási ügyében az 5176/1892 sz. hirdetmény folytán megtartott árverésen eladott ingatlanokra Altheim György részéről szabályszerű utóajánlat adatván be, ennek következtében a titeli kir. járásbiróság mint tkvi hatóság területén a zsablyai 777 lapsz. tkjkvben C f. I. 140 hrsz. a. felvett 2 hold szántó 440 frt, A f. II. 140 hrsz. a. felvett 2 hold szántó 478 frt 50 kr., B f. 140 hrsz. a. felvett 1 hold szántó 231 frt és D 140 hrsz. a. felvett 3750 hold kaszáló 731 frt 50 kr. becsértékben nyilvános árverés útján el fog adatni. Határnapul 1893. aug. hó 25-ik napjának d. e 10 órája Zsablya községházához kitüzetik.

Kikiáltási ár a fentebb kitett becsár, melynek 10% venni szándékozó készpénzben vagy az 1881. 60. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni köteles.

Vevő köteles a vételárt 2 egyenlő részletben és pedig az elsőt 15 nap, a masodikat 30 nap alatt mindég az árverés napjától számitott 6% kamattal együtt az ujvidéki kir. adóhivatalnál befizetni.

Titelen a kir. jbság tkvhatóság 1893. julius hó 13-án.

Ján s. k., kir. aljbiró.

3—3

СТЕЧАЈ.

На новоустановљено место учитеља овим се расписује стечај.

Плата је учитељу: 450 фор. у готовом новцу, 75 фор. у име станарине дотле док општина не буде у стању стан у природи дати, 25. фор. у име школског послужитеља, 11·5 фор. за писаћи прибор. 1. ланац ораће земља и 400 хвати баште.

Изабрани учитељ дужан ће бити у од школ. одбора одређеном разреду све законом прописане предмете предавати, и у цркви појати.

Рок стечају траје до 21. августа по ст. к. када ће се и избор обавити; првенство ће имати онај, који докаже да је музикалан, те ће у стању бити као коровођа певачку дружину ноталном појању и певању учити за које ће од општине засебно награђен бити,

У *Кумани* 12. Јула 1893. год.

Школски одбор.

Продајем

један *билијар* са свима стварима што око њега потребују; даље једну *машину* (*шрујер*) за чишћење жита. Ове ствари због моје непотребе продајем по врло умереној цени. Купци нека се обрате на потписаног.

У *Тиса Хиђошу* (Торонталска жупанија).

ДУШАН КОМАН
трговац и угоститељ Тиса Хиђошке читаонице.

3—3

ДР. ФР. ЛЕНГНЕЛА
БРЕЗОВ БАЛСАМ
(Birken-Balsam.)

Брезов сок познат је из давних времена као улепшавајуће средство а кад се исти по упутству изумача кемијски у балсам приуготови, онда је од чудноватог дејства. Ако се у вече лице намаже, већ сутра дан се примете перут и чиме лице постаје бело и нежно. Цене са упутством

1 фор. 50 новч.

Добити се може у Будимпешти код: **Josef v. Török, Apotheker, Königsgasse,** као и у реномираним апотекама у провинцији. 10—14

ЦЕЛОКУПНЕ МЕДИЦИНЕ

ДР. ЂУРИЦА ЖИВКОВИЋ

општински лечник

лечник унутарњих, очних, женских и дечијих болести, хирургије и бабичлука; ортопедиста и масажер; *специјалиста и бивши помоћник лечник* на кр. уг. држ. клиници нервозних и душевних болести.

Ординира пре подне од 8—9 и по подне од 1—3 сахата.

Индија (срем. жупанија) у Мишке Барта кући. 3—3

УПРАВИТЕЉА

ЛЕОПОЛДА ЛАНДЕСМАНА

висок. кр. угар. министарством наставе са правом јавности овлашћена

дечачка школа и васпитни завод

(са шест разреда грађанска школа)

у СУБОТИЦИ (у Бачкој).

Ова грађанска школа спрема своје питомце за препарандију, трговачку академију, индустријску и кадетску школу; оспособљава их за звања државна, трговачко-индустријског подухвата; за чиновнике обезбеђујућих и банкарских завода. Слушаоци ове школе могу прећи у школу шумарско-земљоделску и марвено-лекарску. У заводу се учи и говори:

српски, мађарски, немачки и француски.

5—15

Брижљиво васпитање, савесна пажња на наклоност, којој струци питомац тежи. Строг надзор. Цене умерене. На захтевање се шаљу програми бесплатно.

Ђаци, који у школама нису успех постигли, или одрасли који б хтели чиновници постати а немају атестат од четврте односно шесте грађанске школе, примају се и савесно припремају, да убрзо дотичне испите положити могу.

ГОСТИЈОНИЦА „КОД КАМИЛЕ“

издаје се под закуп од 1. новембра о г. по р. к. на три године. Гостијоница се састоји из једне простране јеловне дворане, једног „бирцуза“ и подрума. Осим тога седам соба за госте, и 1 соба за собарицу, а за гостијоничара кујна и две собе. Има две вилике и једна мала штала са шупом, леденицом и пространим двориштем.

Закупник мора снабдети гостијону својим инвентаром.

Ко жели узети под закуп нека се обрати власнику.

1—2 **ТОША НИКОЛИЋ-ЦРНОГОРАЦ.**

Коста А. Стојановић

ЗЛАТАР У НОВОМЕ САДУ.

Част ми је пошт. публици у месту и на страни, а нарочито срп. прав. црквеним општинама и пречасним управама српских манастира до знања ставити, да сам у кући г. Димића ћурчиска улица бр. 3., преко пута од саборне цркве

ЗЛАТАРСКУ РАДИОНИЦУ

од 19. јула (1. августа) о. г. отворио.

Пошто сам се у златарском занату кроз дугогодишњу праксу тако извештио, да све могуће у златарску струку спадајуће предмете како *нове гоговиши* тако и оправке на пуно задовољство пошт. публике оправљати могу.

Најучтивије молим поштовану публику да ме као млада почетника у овом подузећу својим поверењем удостоји.

У **Новом Саду** 19. јула (1. августа) 1893.

2—2

Са особитим поштовањем
КОСТА А. СТОЈАНОВИЋ.

ПРОМЕНА ЛОКАЛА

САЛОН МУШКОГ ОДЕЛА

Адолфа Франкла и сина

основан 1852. год.

налази се сада у новосазиданој лотриншкој кући (Lotringhaus)

У Бечу (Wien.)

I. Kohlmarkt 20. Mezzanin

велики избор енглеских и француских помодних штофова у свим квалитетима по умереној цени уз солидну послугу.

Поручбине по мери одправљају се одма. 4—

Власник и издавалац: Дружина Бранника. Одговорни уредник Никола Јоксимовић. Штампарија А. Пајевића у Новоме Саду